

па,¹⁾). Посрещането на последнитѣ, както и на победителитѣ, е станало много триумфално. Почти цѣлото турско население, отъ двата пола, начело съ властта и съ зурли и тѣпани било излѣзло извънъ града да посреща.

Като свършваме съ избухването, развитието и потушаването на севлиевското въстание, главна арена на което е било с. Ново-село съ своитѣ близки и очарователни околности, нека кажемъ нѣколко думи и за последното.

Ново-село е високо и красиво разположено при севернитѣ поли на Стара-планина, срещу най-високия ѝ връхъ Юмрукъ-чалъ (Фердинандовъ връхъ). Презъ него минава малката и бистра рѣчичка Острецъ, която не далечъ отъ селото се влива в. р. Видима, главенъ притокъ на Росица. На единъ километъръ пѣкъ по североизточна посока отъ селото се намира чистъ и приветливъ женски манастиръ.

Презъ 1876 год. това село, заедно съ махалитѣ Сострецъ и Видима, е брояло около 7000 души чисти българи. Днесъ, може да се каже, населението му е приблизително същото. Както въ Батошово и тукъ не е имало нито едно турско семейство.

Новоселци въ казаната епоха, па и много по-рано, сж били една отъ най-буднитѣ, предприемчиви и просвѣтени селяни въ Севлиево околия²⁾). Лишени отъ земледѣлие тѣ сж били принудени още съ време да напушатъ родното си огнище и дирятъ прехраната си по чужди краища и земи (много отъ тѣхъ сж ходѣли въ Ромъния и Русия), а това е станало причина не само да се разшири умствения имъ кръгъзоръ, но и рано да се пробуди въ тѣхъ националното чувство и съзнание. Затова и виждаме, Ново-село да се сдобива съ църква, училище и просвѣтени свещеници и учители още въ началото на XIX вѣкъ, а въ времето на Левски и отецъ Матей Преображенски, да се създава тукъ — както никаде другаде въ околнята — и комитетска дейность.

Ново-село, както видѣхме, е взело извънредно голѣмо участие въ Априлското въстание, и заедно съ свещенитѣ села: Батакъ, Перушица, Клисура, Бояджикъ, Батошово и др. е станало единъ отъ жертвеницитѣ на отечествената ни свобода.

Следъ окончателното потушаване на въстанието въ цѣлѣтушитѣ балкански села: Батошово, Ново-село и Кръве-

¹⁾ Поменатитѣ дървени топове сж били изпратени презъ 80-тѣхъ години въ Софийския музей.

²⁾ До преди освобождението Ново-село се е числяло къмъ севлиево околия, днесъ, обаче, се числи къмъ Троянска.